				Prosedyre
SPORSIKRING VED VOLDSHENDELSER - AKUTTMOTTAK SSHF				Side 1 av 4
Dokument ID: I.3.13-48	Gruppe:	Godkjent dato: 12.11.2024	Gyldig til: 12.11.2026	Revisjon: 6.07

Generelle fagprosedyrer\Andre tverrgående prosedyrer/retningslinjer

Hensikt

Hensikten med prosedyren er å sikre biologiske og tekniske spor på en forsvarlig måte hos pasienter som har vært utsatt for voldshendelser

Omfang

Prosedyren gjelder for voksne pasienter som trenger innleggelse etter voldshendelser. Pasienter som har vært utsatt for voldshendelser og ikke trenger innleggelse, undersøkes normalt ved de kommunale legevaktene. Pasienter som har vært utsatt for seksuelle overgrep skal henvises til Overgrepsmottaket i Agder (ligger under akuttmottaket ved Sørlandet sykehus SSK). **Husk å spørre pasienter som kommer inn etter voldshendelse om de også har vært utsatt for seksuelt overgrep, og ta i tilfelle kontakt med Overgrepsmottaket.** For barn gjelder egne prosedyrer; [Barnemishandling - Veilleder for helsepersonell ved mistanke om barnemishandling, BUA SSHF](#).

Biologiske spor er alt materiale av human opprinnelse eller flekker av slikt materiale. Dette kan være blod, spytt, sæd, hår, hudrester evt. annet biologisk materiale.

Tekniske spor er tegn etter vold/overgrep for eksempel merker etter slag/spark, merker etter holdegrep rundt hals, armer osv., klor, risp, kutt og fremmedlegemer i sår etc.

Handling

Hvis pasienten ønsker å anmelde forholdet, kontakter ansvarlig lege politiets operasjonssentral på telefon 02800. Operasjonssentralen kontakter vakthavende politipatrulje, (eventuelt krimtekniker), som vil bistå legen ved sporsikringen. Politiet kan også kontaktes anonymt for råd. Politiet tar med utstyr til sporsikring.

I de situasjoner hvor pasienten ikke ønsker å anmelde forholdet, er det viktig å forklare pasienten at spor kan sikres og lagres for en evt. senere anmeldelse. Sikret materiale (klær/prøver) må oppbevares innelåst i akuttmottaket frem til evt. anmeldelse. For best mulig politietterforskning, bør anmeldelse skje så snart som mulig etter hendelsen. Hos bevisstløse pasienter, forsøker man å innhente samtykke til involvering av politi fra pårørende.

Ansvar

Ansvarlig sykepleier

Samarbeider med legen og sørger for at sporsikring gjøres før evt. vask/avtørking av aktuelt område.

Hvert enkelt plagg eller gjenstand som skal sikres legges **enkeltvis i papirpose** som merkes med pasientens ID.

- Henter sporsikringsutstyr dersom politiet ikke har med utstyr:
SSK: Lager 4. **SSF:** Skyllerom. **SSA:** Skap, koordinator
- Tar vare på ambulanselaken, fremmedlegemer og klær
Brettes forsiktig sammen – ikke rist
- Bistår ansvarlig lege med prøvetaking
- Overleverer innsamlet materiale til krimteknikeren
- Vurderer i samråd med lege evt. behov for psykiatrisk tilsyn/oppfølging
- Dokumenterer og rapporterer utførte og planlagte tiltak videre til ansvarlig sykepleier ved aktuell avdeling.

Ansvarlig lege

- Ved voldshendelser er kirurgisk LIS/overlege ansvarlig for sporsikring hos traumepasienter, ellers ortopedisk LIS/overlege
- Barn under 15 år henvises barnelegen

Utarbeidet av: Ruth GS Thue, Benedicte Severinsen	Først utgitt: 13.12.2005	Fagansvarlig: Anne Cathrine Nyberg	Godkjent av: Benedicte Severinsen	
---	------------------------------------	--	---	--

Dokument-id:
I.3.13-48Utarbeidet av:
Ruth GS Thue, Benedicte
SeverinsenFagansvarlig:
Anne Cathrine
NybergGodkjent dato:
12.11.2024Godkjent av:
Benedicte SeverinsenRevisjon:
6.07

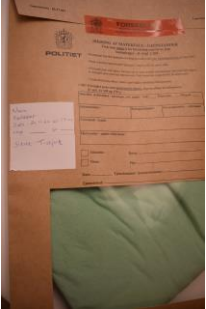
Generelle fagprosedyrer\Andre tverrgående prosedyrer/retningslinjer

Fremgangsmåte kroppsundersøkelse og sporsikring

Grundig anamnese	<ul style="list-style-type: none"> Få nøyaktig beskrivelse av hendelsen – ikke forhør pasienten
Utstyr	<ul style="list-style-type: none"> «Enkel åstedspakke»: <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> </div> Store papirposer til sporsikring av klær: <div style="display: flex; justify-content: center; align-items: center;"> </div> Politiet har et reservelager av sporsikringsutstyr på sykehuset. Leder/lageransvarlig kontakter politiet hvis det mangler utstyr. Følgende sporsikringsutstyr finnes på lageret: <ul style="list-style-type: none"> 4 åstedspakker Utskrift av 4 kroppsskisser (Kroppsskisser (K.C.Toverud) - Overgrepsmottaket i Agder) 20 store papirposer
Påkledning	<ul style="list-style-type: none"> Hansker, munnbind og hette
Undersøkelse av kroppen	<p>Dokumenter på kroppsskisse (Kroppsskisser (K.C.Toverud) - Overgrepsmottaket i Agder)</p> <p>Tegn inn skader og funn med stikkordsbeskrivelse</p> <ul style="list-style-type: none"> Fotografer skadene (linjal/linjaltape ligger sammen med fotoapparatet) Beskriv funn mer utfyllende og konkluder i relasjon til anamnese Se etter ømhet, hevelse, flekker, merker og skader på hud, brukne negler Undersøk hals – se etter tegn på holdegrep Se etter punktblødninger på kinn og ved ører Undersøk slimhinner i øyne/munn Symptomer på larynxødem (heshet og svelgvansker) Sjekk tegn på holdegrep rundt overarmer, innsiden av lår og på setet Ved lugging – gre håret for løse hår, se etter hårtap og spør om ømhet i hodebunnen (<i>Bruk kam og pose merket hodehår fra sikringsposen til løst hår</i>) Let etter fremmedlegemer i sår, for eksempel glass, lakk eller metall fra gjenstand som kan ha forårsaket skaden(e)

Dokument-id:
I.3.13-48Utarbeidet av:
Ruth GS Thue, Benedicte
SeverinsenFagansvarlig:
Anne Cathrine
NybergGodkjent dato:
12.11.2024Godkjent av:
Benedicte SeverinsenRevisjon:
6.07

Generelle fagprosedyrer\Andre tverrgående prosedyrer/retningslinjer

Sporsikring av flekker/merker på hud	<p>Sædvæske/spytt/epitelceller fra hud /kropp kan inneholde DNA som kan bidra til identifikasjon av en evt. gjerningsperson. Disse flekkene er ofte usynlige (<i>jfr. anamnesen</i>). Prøver fra hud / blodrester under negler eller tørre blodflekker på hud legges i merket papirpose.</p> <ul style="list-style-type: none"> Fra fuktige flekker tas prøver med tørre vattpinner Fra tørre og udefinerbare flekker tas prøve med vattpinne lett fuktet med NaCl 1-2 dråper Bruk to vattpinner på hvert prøvested. Vattpinnen holdes 90 grader på prøvestedet. Prøvene legges i brun papirpose; én pose til hvert prøvested, de 2 pinnene som er tatt fra samme sted, legges i samme pose Fremmedlegemer sikres med pinsett og festes på limsiden av en "post-it", deretter i papirpose
Pakking, merking og forsegling	<ul style="list-style-type: none"> Obs! Bruk hansker under merking og pakking for å unngå kontaminasjon av sporsikret materiale Posene med vattpinner merkes med navnelapp, forsegles og legges i åstedspakken. Åstedspakken forsegles og merkes med pasient-ID: <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> </div> Posen(e) med tøy merkes med pasient-ID og forsegles: <div style="display: flex; justify-content: center; align-items: center;"> </div> Utfylt kropps-skisse skannes i pasientens journal
Oppbevaring av sporsikring og utlevering til politiet	<ul style="list-style-type: none"> Sporsikring og dokumentasjon kan kun utleveres til politiet hvis pasienten samtykker til dette. Politiet må levere skriftlig anmodning + signert fritak fra pasient før utlevering. (Se Taushetsplikten - samarbeid mellom politi og helsepersonell ved SSHF for utfyllende informasjon) Hvis pasienten ikke har tatt stilling til anmeldelse, eller hvis politiet ikke har levert anmodning/samtykke, oppbevares sporsikringen på sykehuset i minimum 2 år. Hvis politiet ikke har bedt om utlevering i løpet av denne perioden, destrueres sporsikringen med mindre pasienten har bedt om å få eventuelle klær/eiendeler tilbake. Oppbevaring av sporsikring: SSK: Overgrepsmottakets lager. SSF: Enhetsleders kontor. SSA: Vekttertjenesten. Ansvarlig lege har ansvar for å dokumentere funn/skadeomfang i pasientens journal. Dokumentasjonen ettersendes til politiet hvis politiet har levert anmodning/samtykke Ansvarlig lege har ansvar for at Den rettsmedisinske kommisjon får tilsendt kopi av dokumentasjonen som utleveres til politiet

 SØRLANDET SYKEHU	Sporsikring ved voldshendelser - Akuttmottak SSHF				Side: 4 Av: 4
Dokument-id: I.3.13-48	Utarbeidet av: Ruth GS Thue, Benedicte Severinsen	Fagansvarlig: Anne Cathrine Nyberg	Godkjent dato: 12.11.2024	Godkjent av: Benedicte Severinsen	Revisjon: 6.07

Generelle fagprosedyrer\Andre tverrgående prosedyrer/retningslinjer

Kryssreferanser

[I.4.3.18.1-1](#)

[Barnemishandling - Veileder for helsepersonell ved mistanke om barnemishandling, BUA SSHF](#)

[I.6.3.11.-28](#)

[Taushetsplikten - samarbeid mellom politi og helsepersonell ved SSHF](#)

[II.SOK.MEK.SSK.13.2-5](#)

[Mottak av pasient - akuttsak - Overgrepsmottaket i Agder](#)

[II.SOK.MEK.SSK.13.2-9](#)

[Kroppsskisser \(K.C.Toverud\) - Overgrepsmottaket i Agder](#)

Eksterne referanser

<https://www.helsedirektoratet.no/tema/taushetsplikt-og-opplysningsplikt>

[Helsepersonellets taushetsplikt - rett og plikt til å utlevere pasientopplysninger til politiet](#)

[Retningslinjer for legeerklæringer i volds- og overgrepssaker](#)

[Kvalitet og kompetanse i overgrepsmottak - Helsedirektoratet](#)